

## בס"ד. ש"פ חיי שרה, כ"ב מרחשון ה'תנשא\*

**ויהי** חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה<sup>1</sup>, וידועים הדיוקים בדרושי רבותינו נשיאינו [החל מדרושי רבינו הזקן<sup>2</sup>, ובתוספת הגהות וביאורים בדרושי רבותינו נשיאינו שלאח"ז<sup>3</sup>, וגם בדרושי אדמו"ר (מהורש"ב) ג"ע<sup>4</sup>, בעל יום ההולדת דכ"ף מרחשון<sup>5</sup>], שבמספר מאה ובמספר עשרים נקט שנה (מאה שנה ועשרים שנה) לשון יחיד, ובמספר שבע נקט שנים (שבע שנים) לשון רבים. גם, מהו אומר שני חיי שרה, הרי כבר נאמר ויהיו חיי שרה (ומפרט המספר דקכ"ז שנה), ולמה כופל שני חיי שרה. גם צריך להבין הלימוד וההוראה משני חיי שרה בעבודת כאו"א מישראל, כידוע שכל עניני התורה (גם סיפורי התורה<sup>6</sup>) הם הוראות לכאו"א מישראל, ובפרט מעשה אבות (ואמהות) שהם סימן (ונתינת-כח) לבנים<sup>7</sup>.

**ב) ומבואר** בהדרושים, שבפסוק זה נכלל כל סדר ההשתלשלות (למעלה וגם) בנפש האדם, בכאו"א מישראל, שעבודתו צריכה להיות בכל פרי העיניים דמאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים, כמו בשרה<sup>8</sup>. וביאור הענין, דאיתא בזהר<sup>9</sup> ויהיו חיי שרה כו' מאה שנה כללא דכולא קוב"ה דאתכליל מאתר עילאה סתימא דכל סתימין במאה ברזא דמאה ברכאן בכל יומא, וכן עשרים שנה, ובגין כך כתיב שנה רזא דיחודא דלא אתפרש מחשבה ויובלא לעלמין, שבע שנים אלין אתפרשן ונפקאן מכללא כו' בדינא ורחמי בכמה סטרין ואורחין כו' ובגין כך כו' כתיב בהו שנים ולא שנה, וכולהו אקרון חיים כו'. והענין בזה, שמאה שנה קאי על הכתר (כי כתר כולל כל הי"ד ספירות, וכל א' מהם כלול מיו"ד, ויו"ד פעמים יו"ד הם מאה), שענינו בנפש האדם הוא רצון (חיצוניות הכתר) ותענוג (פנימיות הכתר). ועשרים שנה קאי על חכמה ובינה (שכל א' מהם כלול מיו"ד), בחי' המוחין [ובכמה דרושים<sup>10</sup>

\* יצא לאור בשעתו, "יום ג' כ"ה מ"ח, שנת ה'תנשא".

(1) ריש פרשתנו.

(2) לקו"ת ר"פ ברכה. ד"ה זה במאמרי אדמו"ר הזקן על פרשיות התורה (ע' קלא ואילך). תקס"ו (סה"מ תקס"ו ע' מח ואילך).

(3) ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי ריש פרשתנו. שם בהוספות (קלא, סע"ב ואילך). תורת חיים ריש פרשתנו. ביאורי הזהר ואוה"ת להצ"צ ריש פרשתנו. ד"ה ויהיו חיי שרה תר"ל. תר"א (נדפס בהוספות לסה"מ תרמ"ג ע' רפג ואילך). תשמ"א (לעיל ע' רעז ואילך). תשמ"ה (לעיל ע' רפז ואילך).

(4) ד"ה זה תרמ"ג. תרע"ה (בהמשך תער"ב ח"ב). עטר"ת. פר"ת.

(5) דמיני' אזלינן, ובתוך ג' ימים, שנחשבים בכמה ענינים למציאות אחת (ראה לדוגמא — פסחים קו, סע"א).

(6) ראה זח"ג קנב, א. מכתבי תורה (להרציו"בי) מכתב צט.

(7) ראה רמב"ן עה"פ לך לך יב, ו. וראה ד"ה הנ"ל ה'תשמ"א ס"ב (לעיל ע' רעח), ובהערות שם.

(8) ראה זהר פרשתנו (קכב, סע"ב): שרה זכתה לחיין עלאין לה ולבעלה ולבנאה בתראה, הה"ד הביטו אל צור חוצבתם ואל מקבת בור נוקרתם, ועל דא ויהיו חיי שרה כו'.

(9) ח"א פרשתנו קכג, א.

(10) ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי ריש פרשתנו. וראה גם תורת חיים שם ככו, ד.

מבואר שגם מאה שנה הוא בחי' המוחין (כידוע שיחידות במלכות, עשיריות בז"א, ומאות באו"א (חור"ב), ואלפים בכתר), ועפ"ז י"ל, שמאה שנה הוא מוחין בעצם, ועשרים שנה הוא מוחין השייכים להמדות (עשיריות בז"א). ובשניהם נאמר שנה (מאה שנה ועשרים שנה) לשון יחיד, כי, בכתר (מאה) כלולים כל הספירות יחד, וגם חכמה ובינה (עשרים) הם תרין ריעין דלא מתפרשין<sup>11</sup>, ולכן נכללים יחד. ושבע שנים קאי על שבע המדות, ולהיותם באופן של התחלקות עד לקוין הפכיים דחסד וגבורה (דינא ורחמי), נאמר בהם שבע שנים, לשון רבים. ומוסיף ומסיים שני חיי שרה, שע"י שלימות העבודה דמאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים באים לדרגא נעלית יותר שלמעלה מהתחלקות, שלכן לא נזכר בזה מספר (ע"ד לפני אחד מה אתה סופר<sup>12</sup>).

**ג) וצריך** להבין, דלפירוש זה, שני חיי שרה הו"ע בפ"ע שלמעלה מג' החלוקות דמאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים, ופשטות הכתוב ששני חיי שרה הם הקכ"ז שנים עצמם, ולא ענין בפ"ע שלמעלה מהם. וכמודגש בפירוש רש"י<sup>13</sup> שני חיי שרה כולן שוין לטובה, שהענין דשוין לטובה (למעלה מהתחלקות) הוא בכולן, היינו, בג' החלוקות דמאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים (ולא בדרגא שלמעלה מהם). גם צריך להבין מ"ש בפירוש רש"י בת ק' ככת כ' ובת כ' ככת ז', שמזה משמע שיש עילוי בז' לגבי כ' (בת כ' ככת ז') ובכ' לגבי ק' (בת ק' ככת כ'), אע"פ שכתר (ק') הוא למעלה מהמוחין (כ'), ומוחין הם למעלה ממדות (ז').

**ד) ויובן** בהקדם המבואר בכמה דרושים<sup>14</sup> המשך דברי הזהר מאה שנה כללא דכולא, שמאה שנה הוא רזא דמאה ברכאן בכל יומא, שחייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום, כפי שלמדו חז"ל<sup>15</sup> מהפסוק<sup>16</sup> ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך, א"ת מה אלא מאה<sup>17</sup>. ונקודת הביאור, שמאה שנה הוא גם הכלל דעשרים שנה ושבע שנים, כללא דכולא. דנוסף לזה שכל מאה הדרגות (עשר ספירות שכל א' מהם כלולה מעשר) שבכתר הם כלל אחד שלמעלה מהתחלקות [למעלה גם מהכלל דעשרים שנה, שיש בו שתי דרגות (חכמה בינה) אלא שהם תרין ריעין דלא מתפרשין], הוא גם הכלל דכל ג' החלוקות, גם דעשרים שנה ושבע שנים. וכמבואר בהדרושים<sup>18</sup> שמאה שנה (כללא דכולא) נמשך ומתלבש בהפרטים דעשרים שנה (מוחין) ושבע

11 זהר ח"ב נו, א. ח"ג ד, א. פרדס שער ח (שער מהות והנהגה) פי"ד.

12 ספר יצירה פ"א מ"ז.

ובפרטיות יותר: לפני א' מה אתה סופר הוא בחי' עתיק, וכשנמשך ומאיר בבחי' אריך נקרא "מאה שנה", ובהיותו במקומו ה"ה למעלה מגדר מספר, "שני חיי שרה" (ראה ד"ה ויהיו חיי שרה ה'תנשא" — לעיל ע' רפג הערה 68).

13 שנוסף על היותו פשוטו של מקרא, ה"ה גם יינה של תורה ("היום יום" כט שבט), ששייך לחלק הסוד שבתורה.

14 ד"ה ויהיו חיי שרה תרל"א. תרמ"ג.

15 מנחות מג, סע"ב.

16 עקב יו"ד, יב.

17 תוספות שם (מפרש"י. וראה חדא"ג מהרש"א שם). וכ"ה בתניא רבתי בתחלתו. ערוך ערך מאה. שו"ע

אדה"ז אור"ח הל' ברכות השחר רסמ"ו. ובכ"מ.

18 שבהערה 14. וראה גם ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי ריש פרשתנו. תורת חיים שם ככו, ג.

שנים (מדות). ויש לומר, שזה שמאה הוא (גם) הכלל דעשרים ושבע, הוא, לא רק להביאור שמאה הוא כתר, דכיון שכתר הוא מקיף ה"ה הכלל דכל העשר ספירות, אלא גם להביאור שמאה הוא עצם המוחין, דאף שמוחין הם כחות פנימיים, יש לומר, שעצם המוחין הוא גם הכלל דהדרגות שלמטה ממנו, שלכן, עצם המוחין נמשך ומתלבש (אח"כ) בהמוחין השייכים אל המדות, שנחלקים (בכללות) לב' קוין (עשרים שנה), חיוב ושלילה (עשה ולא תעשה)<sup>19</sup>, ועד שנמשך בהמדות עצמם (שבע שנים) שבהם היא עיקר העבודה.

**ה) וביאור** הענין דמאה שנה כללא דכולא שהוא רזא דמאה ברכות שבכל יום, יובן ע"פ המבואר בכמה דרושים<sup>20</sup> שענין הברכות הוא כללות העבודה. דהנה, ברכה היא מלשון המשכה, והפירוש דברוך אתה הוי' הוא להמשיך שם הוי'<sup>21</sup> שיהי' ברוך ונמשך בגילוי למטה. וסדר ההמשכה הוא, שתחלה נמשך שם הוי' בנפש האדם, הוי' אלקיננו, להיות גילוי אוא"ס בנפש כל ישראל שתתחזק אמונת ה' בלבם בגילוי עד שנעשה אלקה שלנו, כוחינו וחיותנו, ולאחרי שנמשך ונתגלה בישראל, נמשך על ידם הגילוי גם למטה להיות מלך העולם. ויש להוסיף, שההמשכה והגילוי למטה מודגשים גם בתוכן הברכות, כי, נוסף לכך (רוב ה) ברכות קשורים עם עניני העולם (שהרי אפילו ברכות המצוות קשורים עם עניני העולם שבהם מקיימים המצוות, ציצית בצמר גשמי ותפילין בקלף גשמי כו'), הרי הברכות עצמם הם על עניני העולם, וכמו ברכות השחר<sup>22</sup> שתקנום חכמים על סדר העולם והנהגתו מה שהבריות נהנין בכל יום שיברכו להקב"ה על זה בפעם ראשונה שנהנין הנאה זו בכל יום<sup>23</sup>, ועד"ז הברכות על בקשת צרכיו הגשמיים רופא חולים ומברך השנים וכיו"ב, ועאכו"כ ברכות הנהנין שמברכים לפני אכילה ושת"י, שע"י הברכה נעשה הדבר מותר באכילה ושת"י, כמארו"ל<sup>24</sup> כל הנהנה מעוה"ז בלא ברכה כאילו נהנה מקדשי שמים, שנאמר<sup>25</sup> לה' הארץ ומלואה, לאחר ברכה הרי היא לבני אדם, היינו, שפעולת הברכה היא (לא לבטל ח"ו העילוי דקדשי שמים שבדבר זה, אלא) שקדשי שמים נעשים שלו, שאכילתו ושתיתו היא בבחינת קדשי שמים, כיון שע"י הברכה נעשה הברור והזיכוך דהדברים הגשמיים להיות נמשך בהם הגילוי (הוי' אלקיננו) מלך העולם. וזהו הפירוש בדברי הזהר מאה שנה כללא דכולא ברזא דמאה ברכאן בכל יומא<sup>26</sup>, כי הענין דמאה ברכות

19) ויש לקשר זה עם הפירוש שעשרים שנה קאי על חכמה ובינה (מוחין עצמם) — כי, חכמה היא בקו הימין, גילוי (חיוב), ובינה היא בקו השמאל, העלם (שלילה).

20) ד"ה להבין ענין הברכות בתו"א בראשית ו, א ואילך. ועם הגהות — באוה"ת בראשית כרך ג תקנא, א ואילך. המשך חייב אדם לברך תרל"ח [סה"מ תרל"ח ע' פז ואילך]. וראה גם ד"ה ויהיו חיי שרה תרע"ה (המשך תער"ב ח"ב פשנ"ט ואילך).

21) ויתירה מזה — להמשיך בחי' אתה שלמעלה משם הוי' שיומשך ויתגלה בשם הוי', ועד שיומשך ויתגלה גם בשם אלקים.

22) ראה גם המשך תער"ב שם פש"ס.

23) לשון אדה"ז בשו"ע שם.

24) ברכות לה, סע"א ובפרש"י שם. שו"ע אדה"ז או"ח ר"ס קסז. סדר ברכת הנהנין בתחילתו.

25) תהלים כד, א.

26) ראה גם ביאורי הזהר ותורת חיים שבהערה 18.

הוא כללות כל העבודה להמשיך אלקות למטה, וזהו"ע דמאה שנה כללא דכולא, כללות העבודה להמשיך אלקות למטה, ע"י ההמשכה וההתלבשות בהמוחין השייכים אל המדות (עשרים שנה) ועד לבחינת המדות (שבע שנים), שבעת ימי הבנין, שעל ידם נברא העולם<sup>27</sup>, ובהם (בבחינת המדות) היא עיקר העבודה בזמן הזה<sup>28</sup>.

**1) והנה,** ע"י ההמשכה וההתלבשות דמאה שנה כללא דכולא בהמוחין השייכים אל המדות (עשרים שנה) ובהמדות (שבע שנים) עד לעבודה במעשה בפועל כדי שיהי' גילוי אלקות בעולם, אזי נעשה (נוסף על בירור וזיכוך המטה) גם עליו גדול יותר בבחי' מאה שנה כללא דכולא, כידוע<sup>29</sup> שע"י הירידה דהעליון להשפיע להתחתון מקבל גם העליון מעלת התחתון (שלכן כל סדר ההשתלשלות הוא באופן דנעוץ תחילתן בסופן<sup>30</sup>, שהעליון צריך גם לקבל מהתחתון). ויתירה מזה, כיון שההמשכה למטה היא מפני שנתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים<sup>31</sup>, הרי ע"י ההמשכה למטה נשלמת כוונת העצמות שלמעלה מכל תואר וגדר, שלכן, מעלה ומטה, בלי גבול וגבול, שוין ממש. והחילוק דב' אופנים אלו בעבודה, שבאופן הא' יש חילוק בין עליון (עבודה בעניני קדושה) לתחתון (עבודה בעניני העולם), והעבודה למטה הו"ע של ירידה, אלא שירידה זו היא צורך עלי'. ובאופן הב', כיון שכל ענינו אינו אלא למלא חפצו ורצונו של הקב"ה שנתאוה להיות לו ית' דירה בתחתונים, הרי, מצד כוונת העצמות אין חילוק בין עליון (עבודה בעניני קדושה) לתחתון (עבודה בעניני העולם), ובמילא, העבודה למטה אינה ענין של ירידה, כיון שנרגש בה הנקודה הכללית (כללא דכולא) שבכל עניני העבודה בשוה ממש, כוונת העצמות. וזהו גם רזא דמאה ברכות בכל יום, כפי שלמדו חז"ל ממש"נ מה ה' אלקיך שואל מעמך, א"ת מה אלא מאה, כמבואר בהדרושים<sup>32</sup> שמאה הוא מה בתוספת אל"ף, מה הו"ע הביטול (ונחנו מה<sup>33</sup>), וע"י הביטול דמה ממש"נ האל"ף, בחי' הכתר (מאה), שיומשך בגילוי למטה ע"י הברכות. דכיון שעבודתו היא מצד הביטול והקבלת עול שבה מתגלה עצם הנשמה, הרי כל ענינו אינו אלא למלא רצונו וחפצו של הקב"ה, שזוהי הנקודה הכללית דכל עניני העבודה, כוונת העצמות.

**2) ועפ"ז** יש לבאר מ"ש ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה, ששני חיי שרה (אינו ענין בפ"ע שלמעלה מג' החלוקות דמאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים, אלא) הם הקכ"ז שנה עצמם, שכולן שוין לטובה. כי, בתחילת הכתוב מבואר העילוי שנעשה במאה שנה ע"י ההמשכה למטה, שזהו"ע

27) זהר ח"א רמז, א. ח"ג חצר, ב. ועוד.

28) ראה בארוכה ד"ה אל תצר את מואב לאדמו"ר האמצעי (מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"א ע' ד ואילך).

29) ראה סידור (עם דא"ח) צו, ג ואילך. ובכ"מ.

30) ספר יצירה פ"א מ"ז.

31) ראה הנחומא נשא טז. בחוקתי ג. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו.

32) שבהערה 14. וראה גם ביאורי הזהר להצ"ע פרשתנו ע' עט ואילך. אוה"ת פרשתנו שם קיא, ב. המשך

תער"ב שבהערה 20.

33) בשלח טז, ז.

דבת ק' כבת כ' ובת כ' כבת ז', שבמאה נוסף גם העילוי דעשרים, ובעשרים נוסף גם העילוי דשבע. ולאח"ז מוסיף בכתוב שני חיי שרה, שכל סוגי העבודה דמאה שנה (כתר) עשרים שנה (מוחין) ושבע שנים (מדות) הם שוין לטובה, שכל ענינם הוא להשלים כוונת העצמות, שהיא בכל עניני העבודה בשוה<sup>34</sup>. ויש להוסיף בהביאור דכולן שוין לטובה, שטובה רומז על עצם ומקור הטוב וטבע הטוב להיטיב<sup>35</sup> כפי שנמשך ומתגלה בנשמתו של כאו"א מישראל שהיא "חלק אלקה ממעל ממש"<sup>36</sup>, חלק מן העצם שעל ידו תופסים בהעצם<sup>37</sup>, וכאשר העבודה היא מצד עצם הנשמה, שזהו"ע הביטול והקבלת עול, אזי כל עניני העבודה הם בשוה, וההשתוות היא לטובה, שכל עניני העבודה חדורים בהנקודה הכללית דהמשכת וגילוי עצם הטוב למטה, להיות לו ית' דירה בתחתונים.

ח) ויהי רצון, שכיון שבימינו אלה נשלמו כל מעשינו ועבודתינו בכל פרטי הענינים דמאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים, ובאופן דשני חיי שרה שכולן שוין לטובה, כדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו שכבר צחצחו את הכפתורים<sup>38</sup>, ועומדים מוכנים<sup>39</sup> לקבל פני משיח צדקנו, ובפרט שלאחרי זה עברו עוד עשירות שנים שבהם צעקו בני" עד מתי (וואָס דאָס דאַרף דאָך אויך האָבן אַ שיעור), תבוא תיכף ומיד הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ואז יתגלה הענין דתולדות יצחק (כפי שמתחילין לקרוא בתורה במנחה), כמארז"ל<sup>40</sup> שלעתיד לבוא יאמרו ליצחק דוקא כי אתה אבינו<sup>41</sup>, כיון שהתענוג והצחוק (יצחק<sup>42</sup>) שנעשה ע"י מעשינו ועבודתינו כל משך זמן הגלות<sup>43</sup> יתגלה לעתיד לבוא, שאז<sup>44</sup> ימלא שחוק פינו<sup>45</sup>, ואז יהי' הענין דמאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים באופן נעלה יותר<sup>46</sup>, הן הענין דמאה שנה, מאה

34) להעיר, שהענין ד"כולן שוין" שייך גם בהעילוי שנעשה בהעליון (מאה) ע"י ההמשכה למטה (בת ק' כבת כ' ובת כ' כבת ז'), כי, העילוי שנעשה בעליון ע"י ירידתו למטה הוא (לא רק שנוסף אצלו מעלת המטה, אלא) גם שעיי"ז מתגלה הבלי גבול שלו, שאינו מוגדר בהגדר דמעלה וביכלתו לירד גם למטה. אבל, אין זה אמיתת הענין ד"כולן שוין", כי, מזה עצמו שגילוי הבל"ג שלו הוא ע"י ירידתו למטה (וככל שיורד למטה יותר מתגלה יותר הבל"ג שלו), מוכח, שישנו הענין ד"מעלה" ו"מטה" (שלכן שייך לומר עליו העילוי וההפלאה שאינו מוגדר בזה), משא"כ לגבי העצמות אין מלכתחילה הגדר דמעלה ומטה, ולכן כשהעבודה היא להשלים כוונת העצמות, "כולן שוין" ממש.

35) עמה"מ שער שעשועי המלך רפ"א. שעהיוה"א פ"ד (עט, א).

36) תניא רפ"ב.

37) כתר שם טוב (הוצאת קה"ת, תשנ"ט) הוספות סי' רכז. וש"נ.

38) שיחת שמח"ת תרפ"ט (סה"ש תרפ"ט ע' 42).

39) ראה אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ד ריש ע' רעט.

40) שבת פט, ב. וראה תו"א תולדות יז, ג. ויצא כא, ג. תורת חיים תולדות ד, ד ואילך. ויצא כד, סע"ד

ואילך. ועוד.

41) ישעי' סג, טז.

42) שנקרא בשם יצחק ע"ש צחוק עשה לי אלקים — וירא כא, ו. וראה בפרש"י עה"פ לך לך טז, יט.

43) ראה תניא רפ"ז.

44) תהלים קכו, ב.

45) ראה תו"א תולדות יז, ד. ואילך. תו"א ותורת חיים ויצא שבהערה 40.

46) ראה תורת חיים פרשתנו קכו, ד ואילך: מ"ש עוד שני חיי שרה קאי לעיל בעוה"ב לאחר תשלום כל

הביאורים כו', עיי"ש.

ברכות, והן העניין דכ"ז שנה, שרומז (גם) לכ"ז<sup>47</sup> אותיות התורה<sup>48</sup>, כיון שכל עניני התומ"צ יהיו בתכלית השלימות, כמצות רצונך<sup>49</sup>, ותורה חדשה מאתי תצא<sup>50</sup>, טעמי תורה שיתגלו לעתיד לבוא בתורתו של משיח<sup>51</sup>, כולל גם התורה חדשה דרבותינו נשיאינו עד לבעל יום ההולדת דכ"ף מרחשון, ובנו יחידו ממלא מקומו כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שהקיצו ורננו שוכני עפר<sup>52</sup>, והם בראשם, ויאמרו תורה חדשה, חידוש גם לגבי הקב"ה, כביכול, ע"ד מארוז"ל<sup>53</sup> נצחוני בני נצחוני, עד לתורה חדשה מאתי תצא, מאתי<sup>54</sup> דייקא, ובאופן שלא ילמדו עוד איש את רעהו גו' כי כולם ידעו אותי<sup>55</sup>, אותי<sup>54</sup> דייקא, ועוד והוא העיקר, שכל זה יהי' תיכף ומיד ממש, ממש ממש.



- 
- (47) בצירוף האותיות הכפולות מנצפ"ך (שרומזים על הגאולה — פרקי דר"א פמ"ח. יל"ש ר"פ לך לך. ועוד).
- (48) סד"ה ויהיו חיי שרה תר"ל.
- (49) ראה תו"א ויחי מו, סע"א ואילך. תורת חיים ר"פ ויחי (צה, א. צו, ג"ד). אוה"ת ויחי כרך ו תתשכח, ב ואילך. שם כרך ז תתתסח, סע"ב ואילך. המשך וככה תרל"ז פי"ז ואילך. ובכ"מ.
- (50) ישעי' נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.
- (51) ראה גם ד"ה אנכי מגן לך תרע"ח\* (קה"ת כ"ף מרחשון תנש"א. נדפס לאח"ז בסה"מ ליקוט ח"ב ע' רלט ואילך) שגילוי טעמי תורה לעתיד לבוא "זהו עיקר הגילוי דמשיח והוא עיקר הקבלת שכר האמיתי כו".
- (52) ישעי' כו, יט.
- (53) ב"מ נט, ב.
- (54) אותיות א' ת' — כל (כ"ז) אותיות התורה.
- (55) ירמי' לא, לג.
-